

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΒΗΜΑ

Πορίσματα του Συνεδρίου: Συστήματα Διοίκησης Μητροπολιτικών Περιοχών

Γ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ*
Θ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ**

1. Ο Τομέας Διοικητικής Επιστήμης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, σε συνεργασία με το Σύλλογο Ελλήνων Πολεοδόμων - Χωροτακτών, διοργάνωσε στις 8 και 9 Δεκεμβρίου 1993, στο παλαιό Αμφιθέατρο Ιατρικής, Συνέδριο για τα "Συστήματα Διοίκησης Μητροπολιτικών Περιοχών". Οι συμμετέχοντες στο συνέδριο, εκπρόσωποι της κεντρικής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης και επιστήμονες από τους χώρους της διοικητικής και νομικής επιστήμης καθώς επίσης και της πολεοδομίας και χωροταξίας, συζήτησαν τις βασικές παραμέτρους διοίκησης των μητροπολιτικών περιοχών.

2. Η διοίκηση των μητροπολιτικών περιοχών έχει αποτελέσει αντικείμενο ειδικής μέριμνας στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες,

* Γιώργος Παπαδημητρίου, Πρόεδρος του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

** Θ. Παπαγιάννης, Πρόεδρος του Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων Χωροτακτών.

δεδομένου ότι η επέκταση των μεγαλοπόλεων επιδρά καταλυτικά στις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές σχέσεις των κατοίκων τους. Σ' αυτές αντιστοιχούν οι "μητροπολιτικές λειτουργίες" που επιβάλλουν ειδικές παρεμβάσεις των διαφόρων κέντρων εξουσίας. Η συγκριτική μελέτη των ευρωπαϊκών εμπειριών ανέδειξε τη θεμελιώδη σημασία του συντονισμού όλων των μητροπολιτικών λειτουργιών από ένα ενιαίο διοικητικό σύστημα με άμεση δημοκρατική νομιμοποίηση.

Με αυτόν τον τρόπο το διοικητικό σύστημα αποκτά και πολιτική αυτοτέλεια, προϋπόθεση για την απαλλαγή τους από την κομματική χειραγώγηση, την επικράτηση συγκεντρωτικών πελατειακών σχέσεων και, τέλος, την οικονομική και πολιτική ομηρία των πολυδιασπασμένων ΟΤΑ. Τα χρήσιμα διδάγματα από τη συγκριτική ανάλυση των ξένων διοικητικών συστημάτων επηρεάζουν ασφαλώς τις κατευθύνσεις προς τις οποίες πρέπει να αναζητηθούν οι άξονες του διοικητικού συστήματος των ελληνικών μητροπολιτικών περιοχών, δηλαδή της Αττικής και της Θεσσαλονίκης.

3. Η παρούσα κατάσταση διακρίνεται από την ασυντόνιστη και αλληλοκαλυπτόμενη λειτουργία υπηρεσιών δημοτικού, νομαρχιακού, περιφερειακού και κυβερνητικού επιπέδου που καλούνται να αντιμετωπίσουν τις υποθέσεις, παρά τον ειδικό χαρακτήρα και τη διαδημοτική τους διάσταση, δεν παύουν να εντάσσονται στην έννοια των τοπικών υποθέσεων του άρθρου 102, παρ. 1 Συντ. Γι' αυτό ακριβώς η διαχείριση τους είναι ανάγκη να ανατεθεί σε ΟΤΑ υπερδημοτικής συγκρότησης.

4. Οι ευρωπαϊκές νομοθεσίες οργανώνουν τις μεγαλουπόλεις με ενδιαφέροντες θεσμούς αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο της πολυεπίπεδης διάρθρωσης κάθε πολιτείας. Αυτή ακριβώς η επιταγή απορρέει αδιάστατα και από το ελληνικό Σύνταγμα. Η ιδιαιτερότητα των μητροπολιτικών περιοχών σε μας και η πολυκεντρική φυσιογνωμία των δύο ελληνικών "μεγαπόλεων" καθιστούν πρόσφορη τη θέσπιση ενός ενιαίου κατά βάση αποκεντρωμένου διοικητικού συστήματος, με παραλλαγές πάντως που προσιδιάζουν στα προβλήματά τους. Τούτο επιβάλλει την εγκατάλειψη της παραδοσιακής αρχής της ομοιομορφίας, που διέπει τόσο την πρώτο όσο και τον υπό διαμόρφωση δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης.

Στην Αττική και Θεσσαλονίκη πρέπει ο νομοθέτης να επεξεργαστεί ένα ειδικό καθεστώς αυτοδιοίκησης που θα επικεντρώνεται σε δύο στόχους: α) την πραγμάτωση της συνταγματικής επιταγής για την πολυεπίπεδη και δημοκρατική διάρθρωση της πολιτείας και β) την αποτελεσματική άσκηση της διοικητικής λειτουργίας από αρχές που βρίσκονται πλησιέστερα στον πολίτη.

5. Ενόψει της επικείμενης καθιέρωσης νέου συστήματος δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης που θα τεθεί σε εφαρμογή το 1995, το Συνέδριο θεωρεί ότι το σύστημα διοίκησης των μητροπολιτικών περιοχών της Αττικής και της Θεσσαλονίκης πρέπει να αποτελέσει ειδική μορφή δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης. Οι δευτεροβάθμιοι ΟΤΑ Αττικής και Θεσσαλονίκης πρέπει να διέπονται από ειδικό καθεστώς, τόσο ως προς τη διοικητική και οργανωτική δομή όσο και ως προς τις αρμοδιότητες τους.

Ειδικότερα, για τη μητροπολιτική περιοχή της Αττικής επιδιάλλεται η συγκρότηση στην Αττική ενός ενιαίου δευτεροβάθμιου ΟΤΑ. Η προτεινόμενη μετεξέλιξη των τεσσάρων Νομαρχιών σε κατακερματισμένους οργανισμούς νομαρχιακής αυτοδιοίκησης είναι εντελώς απρόσφορη. Ανάλογη πρέπει να είναι και η οργάνωση των δήμων που συμπεριλαμβάνονται στους δευτεροβάθμιους μητροπολιτικούς ΟΤΑ, δεδομένου ότι οι εν λόγω δήμοι καλούνται να διαχειριστούν τις τοπικές υποθέσεις υπό εντελώς ιδιαίτερες συνθήκες.

6. Οι οργανωτές και οι συμμετέχοντες στο Συνέδριο εξέφρασαν την επιθυμία τους να συνεχίσουν να απασχολούνται με την επεξεργασία ενός ελληνικού συστήματος διοίκησης μητροπολιτικών περιοχών, τόσο με την επιστημονική και ερευνητική τους δραστηριότητα, όσο και με τη συμμετοχή τους στον δημόσιο διάλογο για τις συζητούμενες θεσμικές μεταρρυθμίσεις. Μεγάλη σημασία έχει εν προκειμένω η προώθηση εποικοδομητικού διαλόγου μεταξύ των εκπροσώπων της επιστήμης, της τοπικής αυτοδιοίκησης και της κεντρικής διοίκησης.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΡΘΡΩΝ

Η Συντακτική Επιτροπή του Περιοδικού **ΤΟΠΟΣ** *Επιθεώρηση αστικών και περιφερειακών μελετών*, αποφάσισε την έκδοση αφιερώματος (τ. 8/94) με θέμα: «Χωροταξία και Περιβάλλον». Το τεύχος προσανατολίζεται στις ακόλουθες θεματικές κατευθύνσεις:

- Εθνική και Ευρωπαϊκή Χωροταξική Στρατηγική.
- Σχεδιασμός, Προγραμματισμός και Πολιτικές Χωροταξίας.
- Διοικητικές και Θεσμικές Διαστάσεις της Χωροταξίας.
- Η Περιβαλλοντική Διάσταση των Χωροταξικών Ρυθμίσεων.

Οι ενδιαφερόμενοι παρακαλούνται να στείλουν τα κείμενα τους για επιστημονική κρίση στη διεύθυνση: **ΑΠΑΠ, Ευπαλίνου 17, 112 53 Αθήνα** (υπόψη κ. Μ. Μιτάκη, τηλ.: 8627356, 8673495), το αργότερο μέχρι τις 30 Ιουνίου 1994.